

Češkoslovaška v ospredju

Istočasni seji angleške in francoske vlade

Na letnem kongresu narodno-socialistične stranke v Nürnbergu od 5. do 12. septembra bo zavzel kancler Hitler v svojem govoru stališče Napačije glede sudetskih Nemcev. V očigled temu kongresu tudi druge velesile glede Češkoslovaške ne držijo rok križem. Dne 30. avgusta sta se sestali na dolga posvetovanja istočasno angleška in francoska vlada pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Podrobnosti s teh sej sicer niso prodrle v javnost, a toliko je gotovo, da bosta London in Pariz storila vse, da se zaradi evropskega miru reši vprašanje sudetskih Nemcev na miren način. Če bi se pa Nemci ne ozirali na pomirjevalne predloge Anglije in Francije, bi se znala uresničiti izjava, katero je dal general Vuillemin, načelnik francoskega letalskega štaba, ob priliki svojega zadnjega obiska v Berlinu. Na vprašanje, kakšno stališče bi zavzela Francija, če bi bila Češkoslovaška napadena, je Vuillemin odkrito odgovoril: »Francija bo samo po sebi razumljivo marširala.«

Angleško javno mnenje odločno za Češkoslovaško

Še pred nedavnim je bil del angleških časopisov na stališču, da je vprašanje sudetskih Nemcev zadeva, katero naj rešita

Češkoslovaška in Nemčija in da ne sme Anglija žrtvovati niti enega vojaka v obrambo Češkoslovaške. V najnovejšem času pa naglašajo vsi vodilni angleški listi, da mora zastaviti Anglija vse svoje sile, da prepreči napad na Češkoslovaško in da ohrani evropski mir. V Evropi se ustvarja razen Francije in Rusije, ki sta itak vezani na pomoč Češkoslovaški po pogodbah, močna zveza narodov, katero bo, kakor hitro bo potrebno, podprla Češkoslovaško.

Napori češkoslovaške vlade za ohranitev miru

Češkoslovaška vlada je dokazala največjo pripravljenost, da se pobota z manjšinami na miren način. Praška vlada je izdelala nove ponudbe sudetskim Nemcem. Novi načrt je nekaka osrednja pot med zahtevo po popolni pokrajinski samoupravi vsega ozemlja, koder prebivajo sudetski Nemci, in prvotno ponudbo praške vlade po ustanovitvi v gotovih ozirih samostojnih deželnih zborov. Po novem načrtu bi se razdelila država v več manjših kantonov po zgledu Švice. V vsakem kantonu ima večinska narodnost oblast glede krajevnih zadev. Pri vsej popustljivosti pa so poudarjali češkoslovaški ministri na javnih shodih, da je Češkoslovaška za vsak slučaj pripravljena na obrambo in nikakor ne bo postala druga Avstrija!

Iz raznih držav

IZ NEMIRNE PALESTINE

V Palestini kljub vsemu prizadevanju Angležev ne more priti do pomirjenja med judovskimi in arabskimi prenapetosti. Nepristojno pokajo bombe in se vršijo najhujši krvavi spopadi med obema taboroma. V mesecu avgustu so zahtevali neredi v Palestini 266 smrtnih žrtev, in sicer 19 angleških državljanov, 193 Arabcev in 48 judov. Angleži bodo napeli vse sile, da pride enkrat do izmirjenja in je prepotoval Palestino zadnje dni angleški kolonialni minister Malcolm Macdonald. V zvezo s tem obiskom spravljajo nov načrt glede razdelitve Svete dežele. Po prvotnem načrtu, katerega so zavrgli judje in Arabci, bi naj bila razdeljena Palestina v tri dele: čisto judovskega, arabskega ter mešanega, v katerem bi vladali Angleži. Najnovejši načrt hoče razkosati Palestino na kantone: v samojudovskega, samoarabskega ter mešanega. Tej kantonski ureditvi bi se prilagodila uprava. Kateri od obeh navedenih načrtov bo obveljal, bo odločila v najkrajšem času angleška vlada, ki se bo posvetovala o poročilu kolonialnega ministra o palestinskem položaju in o nasvetih palestinske komisije, katera že dalje časa potuje po razburkanem ozemlju in si beli glavo, da bi pripravila vladi v Londonu razmeram odgovarjajoči pomirjevalni načrt.

Desetletnica Zoguovega vladanja v Albaniji. Dne 29. avgusta je preteklo deset let, kar je velika albanska narodna skupščina s pristankom vsega naroda proglasila kneza Zogua za kralja Albanije. Ob priliki desetletnice je imel ob navzočnosti ministrov in drugih uglednih osebnosti

predsednik vlade Konstantin Kota govor, v katerem je opisal vladarske zmožnosti kralja, ki vodi Albance po poti napredka in gospodarskega blagostanja ter prijateljstva in sodelovanja z velesilami in sosedmi.

Hitler pregledal utrdbe na zapadni in ob švicarski meji. Kancler Hitler je pregledal zadnje dni v spremstvu osmih generalov ves nemški trdnjavski pas na zapadni in na švicarski meji. Dne 29. avgusta je nadziral Hitler utrdbe, katere je zgradila Nemčija onkraj Rena nasproti Bazelu v Švici. Spremljal ga je vrhovni vojaški poveljnik general Keitel, prometni minister Dörpmüller ter večje število štabnih častnikov.

Bivšemu avstrijskemu kanclerju dr. K. Schuschniggu že pripravljajo proces. V minulem tednu je pričela na Dunaju stroga preiskava proti bivšemu kanclerju dr. Schuschniggu. Koj po nürnberskem kongresu hitlerjanske stranke bodo začele obravnave proti dr. Schuschniggu in ostalim bivšim avstrijskim politikom. Nemška

Japonsko-kitajska vojna

Pohod Japoncev na Hankov s treh strani

Kitajski maršal Čankajšek je že večkrat podčrtal izjavo, da bo kitajska vojska branila svojo prestolico Hankov do zadnjega moža. Ker polaga vladar Kitajske toliko važnost na Hankov, so se lotili Japonci pohoda nanj s treh strani. Japonci prodirajo proti Hankovu po široki dolini reke Jangce naravnost v smeri z vzhoda na zapad, kjer so že zavzeli važno postojanko Tajhu. Potem prodirajo proti Hankovu z ju-

tajna policija ali Gestapo zaslišuje kanclerja v strogo zastraženem hotelu »Metropol« po osem in še več ur na dan.

Kako bodo postopali za bodoče v Italiji z judi, neoženjenimi uradniki ter z ženskami v državnih službah? Italijanska vlada je sklenila 1. septembra, da se odvzame državljanstvo vsem judom, kateri so postali italijanski državljani po 1. januarju 1919. Ti judje morajo v teku šestih mesecev zapustiti Italijo ter vse njene posesti. Iz Italije morajo v istem roku vsi judje, kateri so tuji državljani. Za judje velja tudi taisti, kateri so prevzeli drugo vero, a so bili njihovi starši judje. — V državnih in javnih šolah ne bodo sprejemali otrok judovskega rodu, čeprav so prestali sprejemne izpite pred uveljavljenjem tega zakona. Dne 16. oktobra bodo odstavljani vsi judovski učitelji na javnih šolah in predavatelji na vseučiliščih. Že vpisani judovski visokošolci bodo lahko nadaljevali nauke. — Drugi sklep določa, da ne bodo mogli napredovati oni uradniki, kateri po 30. letu starosti še niso poročeni. Za nižje uradnike velja ista določba s 36. letom. — Žensko uslužbenstvo ne sme presegati v državnih uradih osem odstotkov moškega uslužbenstva.

Po smrti voditelja Slovakov Hlinke. — Vodstvo slovaške ljudske stranke je imelo po smrti prelata Hlinke 1. septembra prvo sejo. Po sklepu vodstva ostane mesto predsednika eno leto izpraznjeno. Poslevodeči podpredsednik bo za to dobo dr. Jožef Tiso, njegov namestnik pa poslanec Jožef Sivak. Tiso se je rodil leta 1887, je po poklicu profesor bogoslovja, poslanec in je že bil dve leti minister.

Stalin strelja admirale in žaga počasi maršala Blücherja. Stalin je v teku enega leta povsem prečistil sovjetsko mornarico, iz katere so odstranjeni vsi visoki častniki, katerim rdeči car ni več zaupal. Zaradi veleizdaje so bili na smrt obsojeni ter takoj ustreljeni: admiral Orlov, vrhovni poveljnik sovjetske mornarice, ki je zastopal Moskvo pri svečanostih kronanja v Londonu; admiral Sikov, poveljnik vzhodne vojne mornarice; admiral Ludrij, poveljnik mornariške akademije; admiral Ivanov, namestnik šefa mornariškega štaba; admiral Viktorov, admiral Muklešov, admiral Kocanov, admiral Kirenjev, admiral Dihnenov in admiral Kataski. — V nemilost pri Stalinu je zašel tudi doslej vsemogočni maršal Daljnega vzhoda Blücher. Maršalu so vzeli pred kratkim poveljstvo nad letalstvom v območju njegove armade. Blücherjevim aeroplanom bo poveljeval politični komisar rdeče vojske Rjakov. Stalin počasi žaga Blücherja, katerega si še ne upa po kratki obravnavi poslati pred puškine cevi.

govzhodne strani isto tako po dolini Jangce ter so v tej smeri dospeli do gričevja Lušan, kjer jim stoji nasproti baje sto tisoč mož kitajske armade. Tam divja sedaj huda bitka med Japonci in Kitajci, ki skušajo preprečiti, da bi japonska armada prodrla čez Lušansko gorovje od juga na Hankov. To bi bilo tem bolj usodno, ker bi Japonci na ta način prerežali železniško progo, ki vodi iz Hankova na jug v Kanton, od koder prihaja kitajski armadi pretežna

večina vojnega materiala, katerega dobavljajo francoske in angleške tvrdke. Medtem ko divja bitka pri Lušanu, prodirajo tem ko divja bitka pri Lušanu, ki se je obračala 2. septembra v korist Japoncem in je bilo 200.000 Kitajcev baje obkoljenih, prodirajo Japonci na Hankov tudi s severa, kjer vodi železnica na Hankov iz Pekinga, ki je, kakor znano, že davno v japonski oblasti. Tukaj so Japonci zavzeli že zelo važne postojanke ter so že zelo blizu Hankovu in imajo premagati samo še gričevje Kabe, kjer skuša kitajska armada ustaviti prodiranje japonskih divizij. Hankov je bil ob koncu avgusta obkoljen od Japoncev s treh strani na razdaljo 150 km.

Vojna še le bo začela z rusko pomočjo

Ker so zastavili Japonci vse sile, da bi se polastili Hankova, zatrjujejo na kitajskih vodilnih mestih, da bo kitajska obramba napram Japoncem šele pričela v najkrajšem času, ko bodo sto tisoči Kitajcev oboženi in opremljeni z rusko pomočjo po

zahtevah moderne tehnike. Ruska industrija komaj zmaguje velika kitajska naročila, katera plačuje Kitajska v gotovini. Dan za dnem odhajajo po obeh sibirskih železnicah vlaki z vojaškim blagom za kitajsko vojsko. Zaradi tolikih naročil sta zvišali ruska težka in kemična industrija svoj obrat na 16 in celo na 24 ur dnevno.

Razen z vojaškim materialom podpirajo Rusi Kitajce tudi z instruktorji na bojišču samem, obenem pa se v 26 ruskih garnizijah vzgaja okoli tisoč kitajskih častnikov, ki prisostvujejo raznim manevrom ruske vojske. V vojni šoli za skakanje s padali se vežba 112 kitajskih letalcev, v drugih ruskih vojniških šolah pa je še nadaljnjih 400 kitajskih letalcev.

V začetku avgusta je odšlo na kitajsko bojišče 1500 ruskih častnikov, ki bodo razmešeni v štabih posameznih kitajskih armad. Vsi dobivajo izredno visoke plače, njihove rodbine pa so za primer smrti hranitelja zavarovane za ogromne zneske.

*

Po katoliškem svetu

Nemški škofje so izdali s svoje konference v Fuldi 19. avgusta pastirsko pismo, ki ni smelo biti objavljeno v nemških listih, marveč je bilo samo prebrano vernikom s prižnic. V tem pismu naštevajo škofje krivice, ki se delajo katoliški cerkvi. Tako je n. pr. moral rottenburški škof dr. Sproll zapustiti svojo škofijo samo zaradi tega, ker ni volil narodno-socialističnih kandidatov. Na nepostaven in žaljiv način se napada sv. oče. Mladina se na vse načine odvrta od službe božje. Vedno bolj se zatira katoliški tisk (knjige, listi) in dela se očitno na odpad od katoliške cerkve. Škofje hočejo pošten mir in sporazum, tega pa si nočejo in ne morejo kupiti s popuščanjem verskih načel, z žrtvovanjem cerkvenih pravic ali pa z osebno strahopetnostjo. Borba gotovega pokreta v Nemčiji je naravnost naperjena proti krščanstvu in proti Kristusu. Nasledki te propagande se že kažejo: mladina je po nekaterih krajih začela uničevati in sramotiti križe. Borba zoper krščanstvo nemški narod razdvaja in slabi, krščanstva pa ne more uničiti. Ta borba naj se čim prej ustavi v interesu naroda in domovine. Nasprotniki pravijo, da je mesto krščanskega Boga treba postaviti nemškega boga. Kdo je to? Če je različen od Boga drugih narodov, potem je toliko bogov, kolikor je narodov, to se pravi: Boga ni. Nekateri razumejo pod bogom narodno dušo. Ta pa ne more biti Bog, ker ni absolutna, marveč ustvarjena. Razizem (plemenski nauk) je v bistvu popolno brezboštvo. Škofje se borijo ne zoper narod in državo, marveč zoper sovražnike krščanstva, ki jih je tre-

ba označiti kot sovražnike domovine. Končno pozivajo škofje vernike k dobremu krščanskemu življenju, h krščanski vzgoji otrok, k zvestobi katoliški veri, pa tudi državi.

Stoletnica antialkoholnega apostola. L. 1838 je začel kapucinski pater Matthew svoj boj zoper alkoholizem v Dublinu, glavnem mestu Irske. V próslovo te znamenite stoletnice je izdalo irsko poštno ravnateljstvo jubilejne znamke, z Matthewovo sliko in njegovim geslom: »Začnimo v božjem imenu!« V Dublinu je bila svečana proslava obletnice boja zoper pijančevanje. Govorniki so poudarjali velike zasluge protialkoholnega apostola p. Matthewa za moralni preporod in gospodarski dvig irskega ljudstva. S svojim nastopom zoper alkoholizem je p. Matthew vplival zelo vzgojno na ljudstvo ne samo na Irskem, marveč tudi v Zedinjenih državah Severne Amerike. V samem Dublinu so bili celi deli mesta, kjer prebivajo delavci in siromaki, očiščeni pijančevanja in neštete družine so rešene propada.

Indijanci bi radi imeli svetnico. Da bi to dosegli, so poslali v Rim prošnjo, ki se razlikuje od prošenj, ki se sestavljajo v sličnih zadevah. Prošnja je opremljena s 5000 podpisih ameriških Indijancev raznih indijanskih narečij, raznih abeced in raznih znakov. Vse to daje prošnji posebno slikovitost. Vsebina prošnje pa je srčna in ponižna prošnja indijanskega ljudstva, naj bi sv. oče njihovo rojakinjo Kateri Tekekvito, lilijo plemena Mohvok, preglasil za blaženo.

*

Pomenljive slovesnosti 5. septembra

Slovenski dan v Kočevju

V nedeljo, 5. septembra, se je vršil v Kočevju »Slovenski dan«, kateri je zbral 6000 ljudi. Pred taborom je blagoslovil predsednik ljubljanske Prosvetne zveze g. dr. Fr. Lukman nov prosvetni prapor. Zbranim množicam je govoril navdušeno sprejet naš voditelj g. dr. Anton Korošec, kateri je po taboru korakal s taborjani v skupnem veli-

kem sprevedu skozi kočevsko mesto do Marijinega doma, kjer je bil razhod.

Odkritje spominske plošče generalu Maistru

Kamnik, rojstno mesto generala Maistra, je proslavilo zadnjo nedeljo 20 letnico Jugoslavije z odkritjem spominske plošče največjemu Kamničanu — genera-

lu Maistru. Pomenljiva slovesnost je zbrala Maistrove borce iz vseh krajev. Odkritja plošče in sv. maši je prisostvoval Anglež Lansbury, voditelj angleške delavske stranke, ki je bil v nedeljo opoldne sprejet v avdienco pri knezu namestniku.

Blagoslovitev Slomškovega prosvetnega doma v Selnici ob Dravi

Lep praznik je bil preteklo nedeljo. Domačini smo bili vzradoščeni, da je v tako kratkem času zrastel v našem kraju naš novi »Slomškov dom«. K blagoslovitvi se je poleg domačinov zbrala velika množica prijateljev naših prosvetnih organizacij, posebno iz Maribora, Hoč, Sv. Petra, St. Lovrenca in celo iz daljne Mislinjske doline. Slovenski fantje, dekleški krožki, narodne noše in vsa ostala mladina je šla v sprevedu k večernicam v domačo župno cerkev, kjer je bilo pri petih litanih čudovito lepo ljudsko petje. Po večernicah se je skozi Selnico med vzklikanjem in petjem razvil spreved pred novi društveni dom. Domači g. kaplan Čokl je pred novim domom otvoril slovesnost, sporočil pozdrave našega voditelja dr. Korošca in g. bana dr. Natlačena ter pozdravil okr. načelnika g. dr. Šiško ter mariborskega podžupana g. F. Žebota. Pred blagoslovitvijo je slovensko pevsko društvo »Maribor« zapelo pesem »Morska zvezda«. Po blagoslovitvi so se vrstili govorniki: g. ravnatelj Hrastelj, mariborski podžupan g. Žebot in domači župan g. Urbas ter zastopniki številnih naših organizacij. Zbor je poslal Nj. Vel. kralju Petru II. čestitke za bližnji rojstni praznik ter pozdrave vdanosti svojemu voditelju dr. Korošcu. Ob sklepu je godba zaigrala državno himno, pevsko društvo »Maribor« pa je zapelo pesem »Hej Slovenci!«, nakar se je začelo narodno veselje, ki je trajalo do noči.

Blagoslovitev salezijanskega mladinskega doma v Celju

Slovesno je bil blagoslovljen zadnja nedeljo predpoldne ob navzočnosti 3000 ljudi salezijanski mladinski dom v Gaberju pri Celju. Obred blagoslovitve je izvršil kot zastopnik škofa g. celjski opat Jurak. Popoldne so bile slovesne večernice in akademija. Sodelovala je salezijanska godba iz Radne.

Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede ter trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« gorenjske vode, ki se mora poprej segreti. Davno priznana in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni prazni. (Ogl. reg. S. br. 30.474/35.)

1123